

USNESENÍ

Okresní soud v Pardubicích rozhodl ve veřejném zasedání konaném dne 28. ledna 2021 v trestní věci rehabilitace **XXX**, narozeného **XXX**, bytem **XXX**,

takto:

Navrhovatel **je** podle § 33 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, **účasten soudní rehabilitace** ve vztahu k omezení jeho osobní svobody ve dnech **XXX** 1988.

Odůvodnění:

1. **XXX** (dále jen navrhovatel) podal prostřednictvím svého obhájce návrh na vyslovení účasti na rehabilitaci ve smyslu ustanovení § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, který odůvodnil tím, že dne **XXX** 1988 se dostavil k soudnímu jednání k Okresnímu soudu v Pardubicích pod sp. zn. 10 C 1434/86, ve kterém vystupoval jako žalobce o zaplacení částky 7 506,40 Kč. Po jednání k navrhovateli přistoupili dva příslušníci Státní bezpečnosti, a to **XXX**. Aniž se jmenovaní příslušníci Státní bezpečnosti prokázali jakýmkoli oprávněním, důrazně požadovali, aby šel navrhovatel s nimi. Chtěli ho vyslyšet jako svědka ve věci vedené pod **XXX**. Navrhovatel to odmítl, chytil se rukama **XXX**. Přivolaní příslušníci to vyhodnotili jako narušování veřejného pořádku ze strany navrhovatele. Použili vůči němu hmaty a chvaty, přiložili mu služební pouta a odnesli do služebního vozidla, odkud jej odvezli na Okresní správu SNB v Pardubicích. Sem přivolali lékařku **XXX**, která doporučila vyšetření na **XXX**. Navrhovatel tam byl dovezen příslušníky SNB dne **XXX** 1988 **XXX**. Při příjmu uvedl, že je **XXX** a stěžoval si na brutální zákrok policie, při němž mu příslušníci SNB **XXX**. Navrhovatel byl z nemocnice propuštěn následující den, tj. **XXX** 1988, když lékaři konstatovali: „**XXX**, z **XXX** hlediska práce schopen“. O průběhu hospitalizace podali lékaři zprávu Krajské správě SNB, odboru Státní bezpečnosti, a to dne **XXX** 1988. Bylo poukazováno na to, že navrhovatel byl ve dnech **XXX** 1988 omezen na osobní svobodě, a to nejprve tím, že byl bez právního podkladu nucen, aby šel s příslušníky Státní bezpečnosti, následně byl násilně hospitalizován na **XXX**. Stalo se tak v souvislosti s trestnými činy pobuřování podle § 100 odst. 1 a násilím proti veřejnému činiteli podle § 156 odst. 2 trestního zákona č. 140/1961 Sb., v tehdy platném znění. Tyto trestné činy jsou výslovně uvedeny v § 2 odst. 1 písm. d) a § 4 písm. e) zákona č. 119/1990 Sb., v platném znění. Proti navrhovateli však nebylo v této konkrétní věci vedeno trestní řízení a navrhovatel v této věci nebyl nikdy nijak odškodněn. Navrhovatel má proto za to, že splňuje všechny zákonné podmínky, aby soud mohl vyslovit jeho účast na soudní rehabilitaci podle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., v platném znění.
2. Okresní soud si vyžádal rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 26. 5. 1987, sp. zn. 1 T 5/87, týkající se navrhovatele a **XXX**, narozeného **XXX**, zemřelého **XXX**. Navrhovatel byl odsouzen za trestný čin pobuřování podle § 100 odst. 1 písm. a) tr. zákona k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 1 roku se zařazením do první nápravné výchovné skupiny. **XXX** byl odsouzen za trestný čin pobuřování podle § 100 odst. 1 písm. a) tr. zákona, za trestný čin útoku na veřejného činitele podle § 156 odst. 2 tr. zákona, za trestný čin útoku na státní orgán a orgán společenské organizace podle § 154 odst. 2 tr. zákona a za trestný čin útoku na veřejného činitele podle § 156 odst. 2 tr. zákona k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 21 měsíců se zařazením do druhé nápravně výchovné skupiny. Současně mu byl uložen ochranný dohled v trvání 3 let. Usnesením Nejvyššího soudu ČSR ze dne 7. 8. 1987 sp. zn. To

Shodu s prvopisem potvrzuje Tereza Dvořáková.

11/87 byla odvolání proti citovanému rozsudku Městského soudu v Praze zamítnuta. Dále bylo připojeno usnesení Městského soudu v Praze ze dne 9. 7. 1990, sp. zn. Rt 13/90, kterým bylo rozhodnuto, že odsouzený XXX je zčásti účasten rehabilitace dle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci. U odsouzeného XXX, který byl uznán vinným pro trestný čin pobuřování podle § 100 odst. 1 písm. a) zákona č. 140/1961 Sb., bylo trestní stíhání zastaveno. Toto usnesení se vztahovalo právě k citovanému rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 5. 1987, sp. zn. 1 T 5/87, ve spojení s usnesením Nejvyššího soudu ČSR ze dne 7. 8. 1987, sp. zn. To 11/87.

3. Okresní soud si vyžádal od Archivu bezpečnostních složek následující materiály a záznamy: ve fondu Krajské správy SNB Hradec Králové vyšetřovací spis náčelníka KS SNB Hradec Králové XXX), kde byl navrhovatel stěžovatelem, ve fondu Okresní správy SNB Pardubice záznam v protokolu události XXX ze dne XXX 1988 o zadržení navrhovatele, ve fondu Okresní správy SNB Pardubice záznam v jednacím protokolu XXX ze dne XXX 1988 o předání zprávy o navrhovateli, ve fondu Krajské správy SNB Hradec Králové záznam v deníku vyšetřovacích spisů inspekce náčelníka KS SNB Hradec Králové k XXX, kde je navrhovatel veden jako poškozený. Dále bylo sděleno, že žádaný vyšetřovací spis XXX z provenience Správy StB Praha se v jejich archivu nenachází a nemají v jejich fondech ani deníky vyšetřovacích spisů této součásti z roku 1988. Tedy nelze říci, zda byl zmíněný vyšetřovací spis skartován.
4. Z připojených listin ze shora vyžádaných materiálů soud zjistil následující: Ve zprávě XXX OUNZ nemocnice Pardubice ze dne XXX 1988 adresované Krajské správě Sboru národní bezpečnosti je uvedeno, že dne XXX 1988 navrhovatel při vizitě sdělil, že policie na něj provedla brutální zákrok, XXX. V lékařské zprávě o zranění OUNZ nemocnice XXX, zdravotní územní obvod XXX ze dne XXX 1989 je konstatováno, že navrhovatel – pacient uvedl, že při zákroku VB došlo k XXX. Dne XXX 1988 na XXX pacient sdělil, že byl před 3 dny zraněn při zákroku VB v Pardubicích. RTG vyšetřením byla zjištěna XXX. Zranění mohlo být způsobeno, tak jak uvádí zraněný. Z hlášení o použití mírnějšího prostředku XXX ze dne XXX 1988, k události ze dne XXX 1988, se podává, že předmětný den v XXX, v budově okresního soudu použili XXX, oba z Obv. OVB Pardubice 1, vůči navrhovateli hmaty a chvaty, služební pouta, neboť tropil výtržnost na místě veřejnosti přístupném. Byl vyzván k nastoupení do vozidla, výzvy neuposlechl. Úředním záznamem ze dne XXX 1988 sdělila předsedkyně senátu XXX předsedovi Okresního soudu v Pardubicích, že dne XXX 1988 po vyhlášení rozsudku ve věci 10 C 1434/86 vyslovil navrhovatel obavu, že XXX. Po opuštění jednacích síní začal na chodbě hlasitě křičet: „XXX“. Na chodbě soudní budovy se jej snažili odvést dva muži v civilu za asistence příslušníků VB. Navrhovatel, aby zabránil odvedení, XXX. Na domluvy příslušníků VB nereagoval a neustále hlasitě křičel, že XXX, aby XXX. Poté byl odtažen příslušníky VB a dvěma muži v civilu do přistaveného služebního vozidla VB. Z úředního záznamu č. j. XXX ze dne XXX 1988 se podává, že v souvislosti s vyšetřováním trestného činu pobuřování ve smyslu § 100 odst. 1 písm. a) tr. zákona bylo nutno vyslechnout jako svědka právě navrhovatele. Protože byly vyčerpány všechny možnosti k doručení předvolání svědka (odmítnutí převzetí předvolání, odmítnutí převzetí předvolání XXX) bylo rozhodnuto předat předvolání svědkovi a zároveň s ním dohodnout závazný termín výslechu po skončení soudního jednání, který měl navrhovatel dne XXX 1988 u Okresního soudu v Pardubicích. V čase XXX vyšel navrhovatel z jednacích síní č. XXX v přízemí budovy Okresního soudu v Pardubicích. Vykročili k němu. Aniž se stačili legitimovat, začal XXX: „XXX“. Proto od předání předvolání upustili a zavolali hlídku VB k předvedení jmenovaného na OO-VB s cílem zamezit výtržnosti v budově soudu. Usnesením náměstka vojenského krajského prokurátora ze dne XXX, č. j. XXX byla zamítnuta stížnost navrhovatele, kterou si podal do usnesení vyšetřovatele inspekce náčelníka KS SNB Hradec Králové, kterým odložil věc zneužívání pravomoci veřejného činitele při zákroku proti navrhovateli vyšetřovateli XXX a příslušníky OO-VB Pardubice 1 XXX. V citovaném usnesení se mimo jiné uvádí, že zákrok příslušníků SNB byl vůči navrhovateli zcela oprávněný, neboť svým jednáním, tj. XXX, narušoval veřejný pořádek. Zprávou náměstka krajského prokurátora ze

dne XXX adresované Krajské správě SNB je sděleno, že jednání navrhovatele v budově okresního soudu nutno kvalifikovat jako přešůpek proti socialistickému soužití. Ve zprávě o praktikách příslušníků Ministerstva vnitra sepsané dne XXX 1988 navrhovatelem je tvrzeno, že se účastnil dne XXX 1988 soudního jednání. Již před zahájením jednání ho chtěli dva příslušníci StB, jeden z nich XXX, odvést do auta, které bylo přistaveno před budovou soudu. To odmítl. Před vyhlášením rozsudku upozornil na chodbě zástupkyni XXX na to, že se cítí být ohrožen a ukázal jí policejní automobil před budovou soudu, kde byli dva příslušníci VB. Zároveň ji upozornil na dva příslušníky StB. Po vyhlášení rozsudku upozornil předsedkyni senátu XXX, že se cítí XXX, protože na něj čekají bezdůvodně dva příslušníci StB. Všechna tato upozornění nevyvolala žádnou odezvu. Po skončení jednání vyšel na chodbu a viděl, že příslušníci StB stále hlídkují na chodbě a budou mu bránit ve volném pohybu. Začal XXX, protože měl důvodné XXX, aby XXX. Neměl žádné předvolání ani vysvětlení, proč ho chtějí předvést. Příslušníci StB si přivolali posilu příslušníků VB. XXX a odmítal s nimi jít. XXX. Po dlouhém zápasení, kdy XXX. Při tom mu XXX. Podařilo se jim mu navléci pouta a odvéci do auta. Při přenášení do budovy SNB mu vlečením po schodech XXX. Následně byl bez XXX. Jeden příslušník ho nutil, aby se posadil na židli a podal nějaké svědectví. Na jeho dotaz o čem, mu odmítl podat vysvětlení. Následně byla přivolána lékařka, která XXX, nevyšetřila jej však. S příslušníky StB odmítl spolupracovat, komunikovat, proto byla zavolána sanitka a odvezli ho na XXX. Závěrem dodal, že je přesvědčen, že celá akce ho má zastrašit při odhalování nezákonných praktik příslušníků StB v Hradci Králové XXX, na které podal již několik stížností a trestních oznámení. Ze stížnosti navrhovatele ze dne XXX 1988 adresované Inspekci Ministerstva vnitra ČSR se mimo jiné podává, že právě na XXX po propuštění z věznice podal trestní oznámení pro podezření z falšování některých svědeckých výpovědí. Ze zápisu o výpovědi XXX ze dne XXX 1988 vyplývá, že navrhovatele znal osobně. V budově soudu šel k němu a řekl mu, že s ním potřebuje mluvit a že jej potřebují vyslechnout jako svědka. Navrhovatel to odmítl. Po jednání šli k němu a dohodli se, že se prokážou průkazem. On si sedl na lavici a začal XXX: „XXX“. Protože navrhovatel způsobil výtržnost, tak XXX dal pokyn příslušníkům VB, ať jim jdou pomoci. Hlídka byla poskytnuta právě proto, že u navrhovatele počítal s obdobnou scénou. Ze zápisu o výpovědi XXX ze dne XXX 1989 je zřejmé, že navrhovatel v budově soudu XXX: „XXX“.

5. *Dle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. o soudní rehabilitaci ustanovení tohoto zákona se užíje obdobně k rehabilitaci a odškodnění osob nezákonně zbavených osobní svobody nebo majetku v souvislosti s trestnými činy uvedenými v § 2 a 4 v období od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990, i když nebylo zahájeno trestní stíhání, pokud nedošlo k plnému odškodnění podle dříve platných předpisů. Ustanovení § 27 se užíje obdobně.*
6. Předně nutno uvést s odkazem na nález Ústavního soudu ze dne 24. 7. 2013, sp. zn. IV. ÚS 2853/12, že rozhodnutí dle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. má deklaratorní povahu a je vydáno ve specifickém řízení dle 8. oddílu zákona. Z tohoto důvodu na ně nelze aplikovat lhůtu pro přezkumné řízení uvedenou v § 6 odst. 1 zákona č. 119/1990 Sb.. Ústavní soud vycházel z názoru, že na podání návrhu dle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 sb. se žádná lhůta nevztahuje. Při aplikaci rehabilitačních právních předpisů je třeba především přihlížet k jejich účelu, který je náprava křivd způsobených komunistickým režimem. Obecné soudy se při postupu dle § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb. nemohou spokojit s formálním převzetím právní kvalifikace, jak ji uváděly orgány činné v trestním řízení, nýbrž jsou povinny zkoumat, zda reálně nebyla naplněna skutková podstata některého z politických trestných činů, neboť se mnohdy stávalo, že aplikační orgány totalitního státu účelově kvalifikovaly údajnou protiprávní činnost zadržovaných nikoli jako trestný čin politický, nýbrž jako běžnou kriminalitu, aby zůstal skryt skutečný politický důvod represe a aby se ve skutečnosti z politických obětí vytvářeli „běžní kriminálníci“, a tím se i snižovala jejich vážnost ve společnosti.
7. V dané věci tedy okresní soud uzavřel, že návrh byl podán včas a to osobou oprávněnou. Proto bylo následně nutné přistoupit k věcnému projednání návrhu. Bylo tedy nutno posoudit, zda

navrhovatelovo zadržení a omezení na svobodě, následná hospitalizace XXX mohla souviset s údajným pobuřováním, což je trestný čin zakotvený v § 100 odst. 1 tr. zákona v tehdy platném znění, případně jiným trestným činem.

8. Nutno uvést, že bylo notorií, že navrhovatel (ostatně i XXX) byli XXX. Navrhovatel i XXX byli v souvislosti s politickými trestnými činy v roce 1987 odsouzeni a následně v roce 1990 rehabilitováni, jak bylo shora blíže konkretizováno.
9. Ze shora uvedených listin je zřejmé, že skutečně došlo k omezení osobní svobody a následně hospitalizaci navrhovatele ve dnech XXX1988. Ze čtených výpovědí slyšených příslušníků StB XXX a XXX je zřejmé, že jednání navrhovatele v budově soudu vnímali za výtržnost, narušování veřejného pořádku a omezili jej na svobodě, aby zamezili výtržnosti v budově soudu. Uváděli, že jej chtěli předvést jako svědka ve věci pod. sp. zn. XXX. Bylo doloženo, že spisový materiál v této věci již pravděpodobně neexistuje. V tomto ohledu okresní soud odkazuje např. na nález Ústavního soudu ze dne 12. 3. 2001, sp. zn. II. ÚS 187/2000, ze kterého vyplývá, že rehabilitační předpisy je nutno interpretovat extenzivně ve prospěch postižených osob, neboť na rozdíl od majetkových restitucí nemůže takový výklad vést k nepřijatelným zásahům do práv jiných osob. Tedy v pochybnostech má být postupováno ve prospěch navrhovatele. Ač bylo uvedeno v úředním záznamu č. j. XXX XXX a XXX ze dne XXX 1988, že potřebovali navrhovatele předvolat jako svědka v souvislosti s vyšetřováním trestného činu pobuřování ve smyslu § 100 odst. 1 písm. a) tr. zákona, z úředního záznamu nevyplývají podrobnější skutečnosti, o jakou konkrétní událost se jednalo, kdo byl případně podezřelý. Navrhovatel mohl v uvedené věci formálně i fakticky vystupovat v postavení svědka, stejně tak mohl figurovat jako možný podezřelý, poté by byla dána souvislost s trestním řízením. Okresní soud připomíná zejména slovní projev navrhovatele ze dne XXX 1988, jak byl doložen ze shora uvedených listin. V momentě, kdy byla omezována jeho osobní svoboda, zmiňoval, že zasahující příslušníci jsou XXX, žádal přítomné, aby uvědomili XXX. Z pohledu příslušníků bezpečnostních složek páchal výtržnost, narušoval veřejný pořádek. Takové jednání by prizmatem tehdy platného práva mohlo být posuzováno jako trestný čin pobuřování dle § 100 odst. 1 tr. zákona v tehdy platném znění (dle § 100 odst. 1 tr. zákona se pobuřování dopustí ten, kdo z nepřátelství k socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky nejméně dvě osoby pobuřuje proti socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky...). Dále bylo prokázáno, že navrhovatel měl z příslušníků StB XXX, neboť XXX, taktéž XXX. Okresní soud uzavřel, že pro politický obsah postihovaného projevu navrhovatele směřujícího proti příslušníkům StB v budově soudu, byla zvolená represe a omezení osobní svobody vůči navrhovateli právě v souvislosti s trestným činem pobuřování dle § 100 odst. 1 tr. zákona v tehdy platném znění. Jednalo se ze strany navrhovatele zejména o politickou demonstraci jeho legitimního odporu proti komunistickému režimu. Naopak okresní soud uzavřel, že u navrhovatele nešlo o trestný čin výtržnictví dle § 202 tr. zákona v tehdy platném znění („kdo se dopustí veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném hrubé neslušnosti nebo výtržnosti“), na který by se daný rehabilitační zákon nevztahoval. Tyto závěry okresní soud činí zejména s ohledem na okolnosti případu, projev navrhovatele i jeho osobu, kterou příslušníci StB vnímali na základě předchozí zkušenosti jako „problematickou“. V této konkrétní věci nikdy nebylo zahájeno trestní stíhání, navrhovatel nebyl ve věci odškodněn. Nezákonné zbavení osobní svobody navrhovatele ve dnech XXX 1988 bylo možno vyhodnotit v souvislosti s trestným činem pobuřování dle § 100 odst. 1 tr. zákona v tehdy platném znění, tedy trestným činem uvedeným v § 2, v rámci období od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990, na které se vztahuje shora zmíněný § 33 odst. 2 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, kterého se navrhovatel dovolával.
10. Po projednání návrhu ve veřejném zasedání dospěl soud na základě shora uvedeného k závěru, že daný návrh je důvodný, proto soud vyslovil a deklaroval, že jmenovaný je účasten soudní rehabilitace.

Poučení:

Proti tomuto usnesení lze podat stížnost u Okresního soudu v Pardubicích do tří dnů ode dne oznámení usnesení. O stížnosti rozhoduje Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích.

Usnesení lze napadnout pro nesprávnost některého výroku nebo pro porušení ustanovení o řízení, které usnesení předcházelo, pokud toto porušení mohlo způsobit nesprávnost některého výroku usnesení. Právo podat stížnost nemá ten, kdo se ho platně vzdal.

Pardubice 28. ledna 2021

Mgr. Barbora Kocourková v. r.
předsedkyně senátu